

1. Títol:

"Tot per l'aire."

2. Objectius:

- a) Millorar l'expressió oral i la capacitat de comprensió lectora.
- b) Reflexionar al voltant de les condicions de treball en una activitat de risc.

3. Continguts de la proposta:

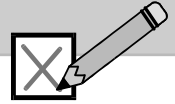
- Conceptuals:
  - Conèixer mots i conceptes usats en textos jurídics i periodístics.
  - Distingir l'estructura d'una argumentació.
- Procedimentals:
  - Lectura comprensiva de textos.
  - Discussió oral, debat, reflexió, contrast i posada en comú d'idees.
- Actitudinals:
  - Valoració crítica de les condicions de treball.
  - Discussió del concepte de salut.

4. Relació amb els temes transversals:

Fomentar la discussió de les idees, l'argumentació, l'organització i l'elaboració de conclusions ben fonamentades, facilita la capacitat de raonament com a instrument general d'assimilació de conceptes i d'idees.

5. Sessions de treball:

La unitat s'estructura a partir d'una enquesta i debat inicial sobre la idea de salut per a, posteriorment, analitzar diferents textos jurídics i periodístics referits a una intoxicació laboral i acaba amb un nou debat sobre la prevenció de riscos al lloc de treball.

ACTIVITAT 1

ABANS QUE RES, PROVA DE CONTESTAR AQUESTES PREGUNTES:

a) Com estàs de salut?

- bé.
- malament.
- regular.

b) Què és el que s'acosta més a la teua idea d' "estar bé de salut"?

- no em fa mal res.
- no estic prenent medicaments.
- em trobe a gust.

c) Què és el que més influeix en la salut de la gent?

- els bacteris que transmeten malalties.
- el nombre de metges i d'hospitals.
- el medi ambient i les condicions de vida en general.

d) Quines de les següents activitats escolars creus que poden influir en la teua salut?

- dur massa pes a la cartera .
- seure ben espatarrat a la classe.
- utilitzar pegaments.

e) Què és el primer que hauries de fer abans d'usar coles per als treballs de classe?

- destapar el tubet.
- llegir ben bé les instruccions d'ús.
- rentar-me les mans.

f) Creus que la forma de seure a classe pot provocar problemes de salut?

- sí però no sé com seure perquè les cadires són incòmodes.
- pot acabar fent-me mal l'esquena.
- no té res a veure la salut amb les cadires.

h) Com portes els llibres?

- amb una cartera de mà.
- amb una bossa penjada al muscle.
- amb una motxilla de rodetes.

ARA LLIG AQUESTES DUES DEFINICIONS SOBRE LA SALUT:

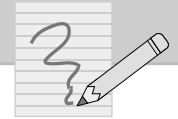
Definició de l'OMS: Estat complet de benestar físic, mental i social i no solament l'absència d'afeccions o de malalties

Congrés de Metges i Biòlegs de Llengua Catalana. "La salut és una manera de viure autònoma, solidària i joiosa."

DISCUSSIÓ. DEBAT EN GRUP D'EXPOSICIÓ D'IDEES

- Intenteu una definició de salut. Us agraden les que heu llegit? Us atreviu a fer-ne una de nova segons la vostra pròpia idea?

- L'activitat diària a l'escola pot afectar la vostra salut? Com? Poseu exemples

- Què podeu fer per evitar que l'activitat escolar provoque problemes de salut?

ACTIVITAT 2

Tot seguit aprofundirem en els conceptes anteriors a partir d'un cas real que ha tingut una difusió ampla en els mitjans de comunicació: *la síndrome Ardystil*. L'empresa Ardystil, ubicada a Cocentaina (El Comtat), es dedicava a estampar teles mitjançant una tècnica d'aerografia (impresió a pistola tot utilitzant tints i dissolvents). Al 1992 es produí una intoxicació massiva resultat de la qual desenes de treballadores i treballadors varen patir una pneumònia tòxica i sis persones moriren. El següent text forma part d'una resolució judicial al respecte.

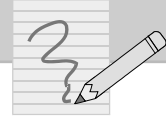
**Jutjat Social núm. 5 d'Alacant
Procediment 1.013/92****Compareixença**

(...) hi compareix el Dr. José Luis Peral García com a metge especialista, diplomad en Medicina del Treball i metge d'empresa (...) i (...) diu que els productes emprats en l'empresa Ardystil si s'aspiren en conjunt o aïlladament, irriren les vies respiratòries amb síndrome de sufocació i amb causticitat del teixit pulmonar i poden provocar irritació del nervi laringi superior o reflex inhibidor que suspén la respiració d'una manera aguda.

(...) Aquests productes en conjunt, o amb derivació a altres substàncies químiques, per combinacions i reaccions entre ells, donen lloc a gasos tòxics. Aquests poden produir en el pulmó aquestes irritacions, fibrosi, edemes o degeneracions d'alvèols pulmonars que provoquen que l'organisme prenga oxigen en quantitat insuficient o elimine molt poc anhídrid carbònic, per la qual cosa, al remat, pot produir la mort. D'una manera brusca si l'absorció és massiva, ràpida i sufocant; d'una manera lenta si l'absorció és lenta pot causar congestió, edema o fibrosi pulmonar.

Cal considerar que en el maneig d'aquests productes -dins d'una història laboral- s'hauran de tenir en compte les condicions de treball, les de la ventilació dels locals, la humitat, la calor i altres situacions que poden fer-ne variar la relació amb els símptomes produïts: és a dir, si en l'empresa es prenen les mesures suficients d'higiene, de ventilació, d'absorció d'aire, de màscars, de guants, etc., la mortalitat disminuiria. És important que les mesures de protecció individual es prenguen, sols i exclusivament quan haja sigut perfectament instal·lada abans la protecció tècnica col·lectiva de la fàbrica.

Alacant, 2 de març de 1993

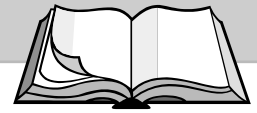
Contesta les següents qüestions:

- Quin tipus de text és? Literari, tecnicocientífic, periodístic, publicitari,...

- Com caracteritzaríeu l'ús que se'n fa, de la llengua?

Discutiu, per grups, el sentit del text i exposeu les vostres conclusions.

ACTIVITAT 3

Aquí hi ha un altre text sobre el mateix tema referent a una de les treballadores afectades

Jutjat Social núm. 5 Procediment 1.013/92 Sentència núm. 159

RESULTANT: FETS PROVATS

SETZÉ: Que l'activitat aerogràfica s'efectuava pels treballadors directament sobre una taula on s'extenien les peces de tela, sense que hi haguera cap sistema d'extracció localitzada que permetera la captació de les substàncies químiques emprades en l'estampació per tal d'impedir la contaminació ambiental del local i la subsegüent inhalació pels treballadors.

DISSETÉ: Que el 1991 l'empresa adquirí màscares amb filtre, que només van ser emprades pels treballadors la primera setmana. Després només s'hi usaren esporàdicament. És per això que l'empresa deixà d'adquirir-ne. Les màscares no estaven homologades i tampoc no es rentaven ni es desinfectaven.

DIVUITÉ: Que Yovana González treballava amb l'aerografia directament sobre peces de tela estesa sobre taules, tot emprant els productes i substàncies descrits abans.

DINOVÉ: Que Y. G. va morir el 8 de maig de 1992, a conseqüència d'insuficiència respiratòria de curs progressiu.

(...) ATENENT: Que la qüestió debatuda en aquest litigi consisteix a determinar si el fet de la defunció de la treballadora Y. G., que treballava en l'empresa Ardystil, fou deguda a una malaltia que haja de qualificar-se com a laboral o professional,

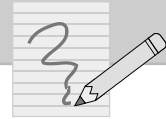
ATENENT: (...) que les condicions de treball en l'empresa eren tan inadequades que si s'hi emprara productes tòxics, aquests afectarien la salut dels treballadors.

Que, de tots els productes emprats en l'empresa demandada, hi existeix un grup de molt tòxics.

Que els dissolvents emprats eren agressius per a la salut dels treballadors, quan no s'empraven els mitjans de protecció adequats

(...) ATENENT: Que, en resum, la malaltia dels treballadors de l'empresa demandada s'ha produït principalment per la inhalació prolongada, i no accidental, durant el treball de vapors d'hidrocarburs aromàtics, nafta, bencè, toluè, xilè, tricloroetà i, per piròlisi d'aquest, el gas fosgen, amb evolució lenta i progressiva que ha ocasionat al treballador, la incapacitat per al treball, i concretament a Y. G. la malaltia en les vies respiratòries que li ocasionaren la mort. Per tot açò la malaltia que patia, que li ha produït la mort, ha de ser qualificada com a malaltia professional.

Alacant, 25 de març de 1993

Contesta les següents preguntes:

- Quin temps verbal s'utilitza al text? És, això, coherent? Esmenar-ho.
- El text parla de treballadors i de treballadores, cada vegada que es refereix a la mà d'obra? Com s'anomena aquesta pràctica en el llenguatge? Discussiu-ne les possibles solucions.
- Segons el text, a què és deguda la malaltia?
- Quines mesures es van prendre per a evitar-ho? Quines se n'haurien d'haver pres?
- Què faries perquè no et passara açò?
- Busca el primitiu de:
  - Polvoritzar:
  - Debatuda:
  - Dissolvents:
  - Nebulitzar:

ACTIVITAT 4

Ara analitzarem algunes notícies publicades als mitjans de comunicació sobre aquest cas:

ABC ALACANT, divendres 8 de març de 1996. (pàg. 63).

(...) Milagros Marín, afectada per la síndrome, va dir que a Ardystil no l'obligaven a portar màscares en la boca, "fins que hi arribava la inspecció. Aleshores ens la hi posàvem i, fins i tot, no passava res si no la dúiem. Tot, fins que van començar les morts i tancaren les empreses d'aerografia tèxtil" (...).

LEVANTE, dimarts 29 d'abril de 1997 (pàg. 43)

L'empleada d'aerografia tèxtil i afectada de la síndrome Ardystil, Isabel Castañer, detallà ahir davant la jutgessa del cas les condicions laborals en què va treballar en dues empreses alcoianes del sector, al llarg de vuit anys. (...) I. C. va declarar que treballava pintant teles pel sistema d'estampació mitjançant pistola, sense utilitzar cap tipus de màscara de protecció i amb condicions de ventilació inadequades.

EL PAÍS, 24 de setembre de 1996 (Comunitat Valenciana, pàg. 8)

(...) El director de l'Institut de Toxicologia de Sevilla, el professor Manuel Repetto relacionà l'origen de la síndrome Ardystil amb una alteració en el sistema immunològic dels treballadors, "modificacions que es produeix en l'organisme davant determinades substàncies que originen una reacció determinada." (...) En el cas de l'aerografia tèxtil, l'ús *indegut* de resines sintètiques i les condicions higiènicolaborals de l'empresa n'afavorien l'aparició.

- Analitzeu les diferències entre els textos periodístics i els jurídics
- Valoreu i relacioneu els continguts de les notícies de premsa amb els *ATENENT* de la sentència sobre el cas de Yolanda González.

PARLAR, DEBATRE, ARGUMENTAR:

- Els avanços tecnològics són sempre un progrés?
- Què és el progrés?
- Són inevitables els riscos laborals?
- Es poden fer les coses d'una altra manera?
- Per què se'n parla més, dels accidents de trànsit que dels accidents de treball?
- Qui està realment malalt, el treballador o el seu lloc de treball?
- Coneixes malalts pel treball. A què es dedicaven? Des de quan de temps? Com n'eren les seues condicions? Quina rutina hi seguien?
- Hi ha treballs *còmodes* i treballs *pesants*? Els treballs *còmodes* no comporten cap risc?
- Què podem fer quan detectem situacions i condicions de risc? A qui i on podem acudir? Com les podem evitar?
- El deteriorament de les condicions laborals, deteriora també el medi ambient, és a dir, l'entorn? El deteriorament del medi ambient influeix en la salut laboral de la societat?
- Creus que s'ha de deixar en mans dels agents socials (treballadors i empresaris) només, la solució dels problemes de salut laboral?
- La desigualtat social afavoreix l'aparició de riscos en la salut laboral?